

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi kuntalain ja varainsiirtoverolain 4 §:n muuttamisesta

Johdanto

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoanne luonnoksesta hallituksen esitykseksi kuntalain (410/2015) ja varainsiirtoverolain (931/1996) 4 §:n muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan täsmennettäväksi kuntalain talousarviota koskeva sääntelyä taloussuunnitelman tasapainon sekä alijäämän kattamisen osalta. Myös erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyä koskevaa sääntelyä ehdotetaan täsmennettäväksi. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset alijäämän kattamiskaudesta kuntarakenteen muutoksissa sekä säännökset kuntayhtymien yhdistymisestä ja kuntayhtymän jakautumisesta. Myös kunnan hallintoa koskevaan sääntelyyn ehdotetaan useita sisällöllisiä ja selkiyttäviä muutoksia Varainsiirtoverolakia (931/1996) ehdotetaan muutettavaksi siten, että varainsiirtoveroa ei olisi suoritettava siirrettäessä kiinteistöjä tai arvopapereita vastaanottavaan kuntayhtymään kuntayhtymien yhdistyessä tai kuntayhtymän jakautuessa eikä siirrettäessä kiinteistö kuntien yhdistyessä tai siirrettäessä kunnan osa toiseen kuntaan.

Tausta

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelmaan on kirjattu tavoite ”Toimiva demokratia sekä laadukas lainsäädäntö, joka edistää perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista.” Keinoina tavoitteen toteuttamiseksi on mainittu monipuolisten ja vaikuttavien osallistumisen mahdollisuuksien ja suoran demokratian keinojen edistäminen sekä läpinäkyvyyden lisääminen kaikessa päätöksenteossa. Suoraan kuntien asemaan kohdistuvan hallitusohjelman kirjauksen mukaan ”Suomen menestystä rakennetaan alueiden ja kaupunkien vahvuuksien ja erityispiirteiden ympärille eri toimijoiden yhteistyöllä.” Hallitusohjelman mukaan tavoitteeseen pyritään tukemalla kuntien yhteistoimintaa elinvoiman turvaamiseksi ja palvelujen järjestämiseksi sekä kannustamalla kuntarakenteen vapaaehtoiseen tiivistämiseen taloudellisia esteitä poistamalla. Esityksen tavoitteena on osaltaan toteuttaa edellä mainittuja hallitusohjelman toimenpiteitä.

Voimassa olevaa kuntalakia (410/2015) on sovellettu kokonaisuudessaan vuonna 2017 alkaneen valtuustokauden alusta. Tämän jälkeen lakia on muutettu jo useamman kerran. Lakiin on lisätty esimerkiksi uusi luku poikkeuksellisissa hallinnollisissa vaikeuksissa olevaa kuntaa koskevasta selvitysmenettelystä sekä muutettu erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn käynnistämisen edellytyksiä.

Kunnan hallinnon järjestämistä koskevaa sääntelyä on ilmennyt tarve kehittää erityisesti kunnan riskienvalvonnan ja -hallinnan tehostamisen sekä kunnan olosuhteista johtuvien joustomahdollisuuksien lisäämisen näkökulmasta. Kuntien eriytymiskehitys ja talouden heikentyminen ovat lisäksi johtaneet tarpeeseen täsmentää erityisesti kuntien ja kuntayhtymien taloussuunnitelmien tasapainoa ja alijäämän kattamista sekä arviointimenettelyä koskevaa sääntelyä.

Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on parantaa kuntien riskienhallintaa ja -valvontaa sekä paikallisten olosuhteiden huomioimisen mahdollisuuksia.

Vastausohjeet vastaanottajille

Myös muut kuin jakelussa mainitut tahot voivat antaa lausunnon.

Lausunto pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssa julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse.

Aikataulu

Lausunto pyydetään toimittamaan viimeistään 30.10.2020.

Valmistelijat

hallitusneuvos Mervi Kuittinen, puh 0295 530 445, mervi.kuittinen(at)vm.fi
neuvotteleva virkamies Pasi Leppänen, puh. 02955 30564, pasi.leppanen(at)vm.fi

Linkit

<https://vm.fi/hanke?tunnus=VM081:00/2019> - Kuntalain muutostarpeita selvittävä työryhmä, linkki hankkeeseen Valtioneuvoston hankeikkunassa

<https://vm.fi/sv/projekt?tunnus=VM081:00/2019> - Arbetsgruppen för utredning av behov av att ändra kommunallagen, länk till projektet på statsrådets webbplats

Liitteet:

[Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi kuntalain ja varainsiirtoverolain 4 §n muuttamisesta.pdf](#)

[Utkast till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av kommunallagen och 4 § i lagen om överlåtelseskatt.pdf](#)

Alijäämän kattamista ja erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan ja kuntayhtymän arviointimenettelyä koskeva sääntely (110 §, 118 §, 119 §)

Pidättekö ehdotettuja alijäämän kattamista koskevia muutoksia tarkoituksenmukaisina? Miltä osin?

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan ja kuntayhtymän arviointimenettelyä koskevaan sääntelyyn ehdotetaan velvoitteita toimenpideohjelman käsittelyyn ja raportointivelvollisuuteen liittyen. Pidättekö ehdotettuja muutoksia tarkoituksenmukaisina? Miltä osin?

Esityksessä ehdotetaan, että valtiovarainministeriö voisi laissa säädetyin edellytyksin tehdä arviointiryhmän toimenpide-ehdotusten ja niitä koskevien valtuuston päätösten perusteella ratkaisun kuntarakennelaisissa tarkoitettun erityisen selvityksen tarpeellisuudesta kuntajaon muuttamiseksi myös uutta arviointimenettelyä käynnistämättä. Pidättekö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

Kunnan ja kuntayhtymän hallintoa koskeva sääntely (23 §, 42 §, 56 §, 58 §, 90 §)

Esityksessä ehdotetaan, että hallintosäätöön tulee jatkossa ottaa määräykset sopimusten hallinnasta. Pidättekö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

Esityksessä ehdotetaan muutoksia johtajasopimuksen hyväksymistä koskevaan sääntelyyn sekä kuntayhtymän perussopimusta koskevaan sääntelyyn (perussopimuksen sisältöä koskevat muutosehdotukset sekä kuntayhtymän toimielinten poliittisen suhteellisuuden vaatimus). Lisäksi ehdotetaan muutoksia aloiteoikeutta koskevaan sääntelyyn. Pidättekö ehdotettuja muutoksia tarkoituksenmukaisina? Miltä osin?

Sähköistä kokousta koskeva sääntely (99 §, 100 §)

Pidättekö ehdotettuja muutoksia tarkoituksenmukaisina? Miltä osin?

Ehdotuksessa ei ehdoteta muutoksia sähköistä päätöksentekomenettelyä koskevaan sääntelyyn. Jos kunnassanne/kuntayhtymässänne on käytössä 100 §:n mukainen sähköinen päätöksentekomenettely, onko tätä koskeva sääntely koettu toimivaksi? Ellei, kuinka sääntelyä tulisi kehittää?

Kuntayhtymien rakennejärjestelyjä koskeva sääntely (62 a §, 62 b §)

Voidaanko ehdotettavan kuntayhtymien yhdistymistä ja kuntayhtymän jakautumista koskevan sääntelyn katsoa olevan tarkoituksenmukaista kuntayhtymien tehtävien uudelleenjärjestelyjen toteuttamiseksi?

Muut huomiot

Muut huomionne lakiesityksestä

Pitkäniemi Jani
VM

Kuittinen Mervi
VM